

ธรรมศึกษาชั้น เอก ระดับมัธยม
ปัญหาทดสอบความรู้ก่อนสอบ วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ระดับมัธยมศึกษา

นิพทาสีลี สภาสีลี อนุภูธาดา จโย นโร
อลโส โกธปณฺญาโณ ตํ ปราภวโต มุขํ.
คนใดมักหลับ มักคุย และไม่ขยัน เกียจคร้าน
มีความมูทะลุ ชื่อนั้นเป็นเหตุของคนเสื่อม.

คัมภีร์ที่มา : ขุททกนิกาย สุตตนิบาต

แต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล โดยใช้สุภาษิตที่สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดมาให้ จำนวน ๖ สุภาษิตข้างล่างนี้ มา
ประกอบอ้างอิงเพียง ๓ สุภาษิต และสุภาษิตที่อ้างมานั้น ควรอธิบายเชื่อมความให้สมกับเรื่องในกระทู้ตั้ง
ในชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในกระดาษใบตอบตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

อปปมาทรตา โหถ สจิตตมนรฺกขถ ทศคา อุทฺธรตตตาน ปงฺเก สนโนว กุณฺชโร. ท่านทั้งหลาย จงยินดีในความไม่ประมาท คอยรักษาจิตของตน จงถอนตนขึ้นจากหล่ม เหมือนช้างที่ตกหล่มถอนตนขึ้นฉะนั้น. คัมภีร์ที่มา : ขุททกนิกาย ธรรมบท
อุฏฺฐาเนนปปมาเทน สลฺลณฺเมณ ทเมณ จ ทีปํ กยิราถ เมธาวิ ยํ โอโฆ นนํภิกฺกิตฺติ. คนมีปัญญา พึงสร้างเกาะ ที่น้ำหลากมาท่วมไม่ได้ด้วยความหมั่น ความไม่ประมาท ความสำรวม และความข่มใจ. คัมภีร์ที่มา : ขุททกนิกาย ธรรมบท
ชีวเตวาปี สปปญฺโญ อปี วิตตปริกฺขยา ปญฺญาย จ อลาเภณ วิตตวาปี น ชีวติ. ถึงสิ้นทรัพย์ คนมีปัญญาก็เป็นอยู่ได้ แต่อับปัญญาแม้มีทรัพย์ ก็เป็นอยู่ไม่ได้. คัมภีร์ที่มา : ขุททกนิกาย เถรคาถา
โย จ วสฺสสตํ ชีเว ทุปปญฺโญ อสมาทิโต เอกาหํ ชีวิตํ เสยฺโย ปญฺญวนตฺสส ฌายิโน. ผู้ใดมีปัญญาทรม มีใจไม่มั่นคง พึงเป็นอยู่ตั้งร้อยปี ส่วนผู้มีปัญญาเพ่งพินิจ มีชีวิตอยู่เพียงวันเดียว ดีกว่า. คัมภีร์ที่มา : ขุททกนิกาย ธรรมบท
ปริตตํ ทารุมารุยฺห ยถา สีเท มหณฺณเว เอวํ กุสฺสิตมาคมม สารุชีวิปี สีหติ. คนเกาะไม้พินเล็กๆ พึงจมลงในทะเลฉนั้นใด คนมั่งมีอาศัย ความเกียจคร้านก็ลุ่มจมฉนั้นนั้น. คัมภีร์ที่มา : ขุททกนิกาย เถรคาถา
อสาเร สารมตินโน สารเ จาสารทสุลฺลิโน เต สารํ นนํภิกฺกณฺณติ มิจฺฉาสงกปโปจฺจรา. ผู้เข้าใจสิ่งที่ไม่เป็นสาระว่าเป็นสาระ และเห็นสิ่งที่เป็นสาระ ว่าไม่เป็นสาระ เขามีความดำริผิดเป็นโคจร จึงไม่ประสบสิ่งที่เป็นสาระ. คัมภีร์ที่มา : ขุททกนิกาย ธรรมบท